

Należytość pocztowa
opłacona ryczałtem.

Gena prenumeraty:

w Łodzi
Kwartalnie Mk. 315.
Miesięcznie „ 105.
za roznośnienie
15 mk. miesięcznie.
Z przes. poczt.
Kwartalnie Mk. 340
Miesięcznie „ 130
poza Łodzią egz. 5,50
w Ameryce:
1/2 dolara miesięcznie.

BUDUJMY
OJCZYZNĘ
zgodą i pracą!

.....

KALENDARZYK

Wtorek, Wincentego
Środa, Wilhelma Op.
Czwartek Epifanijusza

REDAKCYA

w ŁODZI
Al, Kościuszki Nr 41
TELEFON 28,

ROZWÓJ

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY I LITERACKI

Wtorek dnia 5 kwietnia 1921 roku.

Z Warszawy ogłoszenia do Rozwoju przyjmuje wyłącznie „Reklama Polska Jasna 10.

Za terminowe wychodzenie ogłoszeń i ośiar administracja nie odpowiada
Ogłoszenia do numerów następnego dnia są przyjmowane do godziny 5 wieczór.

Sprawa Habsburgów.

BERNO. 24. (PAT) Rada Związkowa badała prośbę Węgier w sprawie powrotu do Szwajcarii króla Karola i postanowiła pozwolić Karolowi na przebywanie w Szwajcarii pod warunkiem złożenia uroczystego przyrzeczenia, że nie opuści Szwajcarii bez uprzedniego zawiadomienia o tem rządowi szwajcarskiemu.

MONARCHIZM NIEMA WIDOKÓW POWODZENIA.

BUDAPESZT 2 (PAT) „Pester Loyd” donosi, że źródła miarodajnych, że wykluczona jest możliwość jakiegokolwiek zawikłania z powodu przybycia byłego króla, gdyż wszystkie czynniki trwają w zamiarze rozwiązania zagadnienia w duchu konstytucji.

KAROL OPIERA SIĘ WYJAZDOWI(?)

WIEN 3 (PAT) Dzienniki donoszą z Steinmauger, że król Karol zachorował na gardło i pozostaje w łóżku. Osoby otaczające go oświadczają, że opiera się on wyjazdowi z Węgier.

Korespondent „Neue Frie Presse” uważa za pewne że upór byłego króla da się w krótkim czasie przełamać. Na podstawie wiadomości z kół koalicyjnych „Neue Frie Presse” donosi że odjazd byłego króla nastąpi jeszcze dzisiejszej nocy. Ex król odwieziony będzie do Szwajcarii przez Wiener Neustadt z pominięciem Wiednia.

WATYKAN NIC NIE WIE.

RZYM 3 (PAT) „Observatore Romano” występuje przeciw pogłoskom, podanym przez niektóre dzienniki, jakoby Watykan był włączony w sprawę byłego króla Karola. Watykan wogóle nie miał żadnej wiadomości o zamiarach ex króla.

LOZANNA 3 (PAT)

Rada Kantonu Vaud zawiadomiła Radę związkową że król Karol nie może powrócić do kantonu ponie waż nie dał obietnicy, że w czasie pobytu w Prangies wstrzyma się od wszelkiej manifestacji politycznej.

Z Niemiec.

Powstanie wzmagają się w Eisleben.

BERLIN 2 | 4 (PBT) Ruch komunistyczny wzmagają się w okręgu Eisleben. Postanowiono wysłać tam wojska. W innych okręgach a zwłaszcza w Zagłębiu Ruhr powstanie słabnie.

BERLIN 3 (PAT) Wczoraj wystąpiły oddziały policji w Hall i Eisleben przeciw komunistom i rozbiły bandę liczącą 500 ludzi. Komuniści stracili 20 zabitych i 29 rannych. Oddziały policji zdobyły 6 karabinów maszynowych, 150 karabinów ręcznych i kilka tysięcy naboju.

STAN OBLEŻENIA W NADRENIU(?)

BERLIN 43 (PAT) „Local Anzeiger” się o zaostrzeniu się sytuacji na lewym brzegu w nadreńskim zagłębiu przemysłowym. Według Deutsche Allgemeine Zeitung” próbowano tam stan obleżenia.

Wojna grecko turecka.

PARYŻ 43 (PAT) Delegacja Angora znajdująca się w Paryżu zaprzecza wiadomości, jakoby Turcy zaatakowali wojska francuskie, w Cylicji oraz pogróżkom, według których rząd Angory miał odrzucić układ francusko turecki zawarty w Londynie.

KRÓL KONSTANTYN UDAJE SIĘ NA FRONT.

ATENY 43 (PAT) Król Konstantyn udaje się natychmiast po powrocie ministra Gunarisa na front małaazjatycki w towarzystwie ks. Mikołaja i Andrzeja.

Z Anglii.

STRAJK GÓRNIKÓW.

CHORSEA 43 (PAT) Obie Izby angielskie otrzymały wezwanie aby skróciły wakacje i zabrały się niezwłocznie w celu obradowania nad sytuacją wytworzoną przez strajk górników.

NOWY WICEKRÓL IRLANDJI

POLDHU 3 (PAT) Komunikat urzędowy zawiadamia, że lord Edmund Talbot został mianowany wicekrólem Irlandji na miejsce Frencha. Nominacja ta ma historyczne znaczenie, ponieważ Talbot jest przewodcą partji rzymsko-katolickiej w Anglii i pierwszym katolikiem, który został mianowany na miestnikiem Irlandji.

Niemcy a Ameryka.

Niemcy chcą by im przyznano słusność.

Berlin 4 | 4 (EE) Prasa niemiecka zajmuje się żywo sprawą rzekomego pośrednictwa Ameryki w sprawie odszkodowania Niemiec.

W wiadomościach podawanych przez prasę niemiecką poczyniono kroki celem przekonania Ameryki i innych państw o słusznym stanowisku Niemiec w Londynie. (8)

WASZYNGTON 34 (PAT) Koła polityczne w Waszyngtonie przewidują przyjęcie wniosków Knoxa w sprawie ustalenia

stanu pokojowego między Niemcami a Ameryką jednak ze zmianami, któreby umożliwiłyby wzięcie pod uwagę dezyderatów francuskich w sprawie regulacji długów państw sojusznicznych. Należy przewidywać jaknajdalej idące udogodnienia.

NIEMCY ZAWINILI I POWINNI ZA PŁACIĆ.

PARYŻ 43 (PAT) Z Waszyngtonu donoszą. Stany Zjednoczone są zdania, że Niemcy powinny uznać swoją moralną odpowiedzialność za wybuch wojny i zapłacić odszkodowania do ostatecznych granic swojej możliwości płatniczej.

Sprawa Śląska.

Bytom 4 | 4 (EE) Niemcy proponują na rzecz niezawisłości Górnego Śląska nie tylko na terenie zagranicznym, lecz również i wśród ludności górnośląskiej (8)

Bytom 4 | 4 (EE) Organ Centralnego

„Oberschles Kurj” donosi, że dr. Simons porozumiał się z przedstawicielami państw w Lugano co do wszczęcia rokowań w sprawie G Śląska. Jest możliwe jak pisze gazeta, że intresy Niemiec zostaną uwzględnione przez umiędzynarodowienie tymczasowe (?) G-Sląska. (8)

POD SĄD!

SOFJA. 24. (PAT) Parlament uchwałił oddanie pod sąd b. gabinetu Radostawowa. Do parlamentu wpłynął wniosek żądający postawienia w stan oskarżenia b. gabinetów Wiesowa i Danewa, jako winnych doprowadzenia do katastrofy narodowej w roku 1915.

(kt.) Konferencja państw sukcesyjnych w Rzymie zostaje otwarta w sobotę, przewodniczyć będzie Imperiali.

(kt.) W kołach tutejszego duchowieństwa przypuszczają, że arcybiskupem Medjolanu mianowany zostanie monsg. Ratti, obecny nuncjusz papieski w Warszawie.

Zajęcie Kłajpedy.

POŁAGI 2 | 4 (PAT) Wojska litewskie obsadziły 31 marca Połagę. Wojska litewskie chciały przekroczyć obszar okupowany Kłajpedą jednak nie pozwoliły na to władze okupacyjne.

Trzydziestolecie Związku Maistrów Fabrycznych.

Niezwykła uroczystość obchodził w ubiegłą niedzielę Związek Maistrów Fabrycznych Rzeczypospolitej Polskiej. Był to dzień upamiętnienia 30-to lecia istnienia tej instytucji.

Prezes p. Adam Piotrowski po powitaniu zebranych w krótkim przemówieniu podkreślił znaczenie związku i sztandaru na którym jako dewiza figuruje napis „Zgodą małe rzeczy wzrastają, niezgodą wielkie upadają”. Następnie sekretarz Związku p. Burno zapoznał z historią powstania związku po czym odczytał listę członków, którzy wiernie pracowali dla związku w ciągu lat 25-ciu.

Po odczytaniu telegramów i listów gratulacyjnych oraz wysłuchaniu życzeń delegatów oddziałów oraz przedstawicieli instytucji społecznych, uroczyste posiedzenie zamknięto.

O g. 12-iej w południe nastąpił wymarsz zgromadzonych ze sztandarem i orkiestrą do kościoła św. Józefa, gdzie odbyło się poświęcenie nowego sztandaru.

N uroczystości kościelnej obecni byli Wojewoda Łódzki A. Kamiński, dowódca sztabu generalnego, generał Rzędkowski, Komisarz Rządu m. Łodzi St. Izyski, Komendant policji państwowej m. Łodzi Gallera i inni, zajmując miejsca w presbiterjum. Nabożeństwo przed Wielkim Ołtarzem odprawił ks. Rabiński. Ceremonii poświęcenia dopełnił ks. kanonik Siemicki, który wygłosił orłologiczną przemowę.

Podczas nabożeństwa śpiewał chór mieszany Tow. im. Moniuszki pod batutą prof. A. Pedzimeża.

Na wspaniale wyhaftowanym sztandarze na tle amarantowym znajduje się biały orzeł polski, u spodu którego napis: Związek maistrów Fabrycznych Rzeczypospolitej Polskiej rok 1890-1920, z drugiej zaś strony, na tle białym niebieskim wypisana dewiza Związku.

Z kościoła św. Józefa udano się gremialnie do kościoła ewangelickiego św. Trójcy, przy Placu Wolności. Tutaj odpowiednie modły odprawione zostały po polsku przez pastora Hadrijana.

Na chórze śpiewał pieśni po polsku chór konścielny mieszany pod kierunkiem p. Luniaka, zakończony hymnem „Boże coś Polskę”. Na nabożeństwie tem byli również obecni przedstawiciele władz państwowych i wojskowych. Z kościoła św. Trójcy udano się na ul. Konstantynowską 14, gdzie na obszernym podwórku przemawiał Józef Wolczyński, imieniem zarządu Związku, podnosząc znaczenie uroczystej chwili dla Związku w odrodzonej, niepodległej Polsce, po czym sekretarz p. Burno odczytał przygotowany w księdze pamiątkowej akt tej uroczystości.

Po odczytaniu aktu, imieniem rządu przemawiał Wojewoda A. Kamiński, generał Rzędkowski i inni.

Pochód po ukończeniu tej ceremonii rozwiązano, odprowadzając sztandar do lokalu Związku.

O godzinie 3-iej po poł. w sali straży ogniowej I-go Oddziału odbył się wspólny obiad dla zaproszonych gości, przygotowany przez zakład restauracyjny „Louvre”.

Podczas biesiady panował serdeczny wesoły nastrój. Wzniesiono szereg toastów.

Prezes Związku p. Piotrowski zakomunikował zebranym, że firma Smarzyński i S-ka, celem upamiętnienia uroczystości jubileuszowej ofiarowała 200,000 mk. na stypendia dla synów żyjących i zmarłych członków Związku, oraz 20,000 mk. na budowę własnego gmachu Związku.

Niezależnie od tego na fundację gmachu złożyli ngotówką lub też zadeklarowali obecni różne kwoty w sumie około 150,000 mk. Uroczystość jubileuszowa zakończono zabawą towarzyską dla członków Związku i ich rodzin, w sali straży ogniowej.

KRONIKA

Narady delegatów.

a) Wczoraj, w poniedziałek, o g. 11-iej rano, w lokalu przy ul. Piotrkowskiej Nr 17, odbył się zjazd delegatów wszystkich Oddziałów Związku maistrów Fabrycznych.

Przewodniczył p. Józef Wolczyński. Porządek zjazdu obejmował wybór członków do głównego zarządu, oraz rozważanie spraw gospodarczych.

Na prezesa zarządu wybrany został p. Józef Wolczyński, na członków zarządu pp. Piotrowski, Wieczorek, Matys, Tucholski, Zajfert, Grodzicki, Jakubowski, Głowacki, Poszepczyński, Burno, Kiezmaszewski (wszyscy z Łodzi), oraz Gastman z Częstochowy.

Ustanowiono wysokość wpisowego, dla rzeczywistych mk. 150, dla protektorów mk. 100 dla kandydatów mk. 75, wysokość wkładki miesięcznej dla członków rzeczywistych mk. 60, protektorów mk. 30 i kandydatów mk. 20.

Ujednolajniono udział na budowę własnego gmachu dla członków wszystkich oddziałów po mk. 1,000 8

Podatek przemysłowy dzierżaw.

Województwo Łódzkie poleciło przewodniczącym wydziałów powiatowych i prezydentom miast wydziałowych przestrzegać ściśle przepisy dotyczące płatności zasadniczego podatku przemysłowego, dzierżawy prawa poboru różnego rodzaju opłat nprz. dzierżawy od skarbu państwa i związków samorządowych i prawa pobierania specjalnych opłat: mostowego, drogowego, za użytkowanie placów, wag targowych it.d.

Wspomniany podatek przemysłowy podlega opłacie już za rok 1920. W tym celu należy wydać podległym władzom i związkom samorządowym rozporządzenie, ażeby natychmiast przedstawiły urzędowi skarbowym wykaz podatków i opłat skarbowych.

Dzierżawcy opłat podlegają podatkowi w przemysłowemu niezależnie od tego w

jaki sposób i w jakiej formie dzierżawa została zawarta, przyczem każdą umowę uważać należy za oddzielne przedsiębiorstwo, na które winno być wykupione świadectwo prze myślowe, odpowiednie do kwoty rocznego czynszu dzierżawnego.

Stypendjum państwowej szkoły włókienniczej.

a) Krajowy Związek przemysłu włókienniczego utworzył stypendjum przy państwowej szkole włókienniczej w Łodzi dla jednego z uczniów wyróżniającego się postępami w nauce. Stypendjum to wynosić będzie 20,000 mk. rocznie. (8)

Biblioteka Związku Młodzieży Polskiej.

a) Związek Młodzieży Polskiej otworzył bibliotekę przy Domu Ludowym, ul. Przejazd 34. Na razie biblioteka dostępna jest dla członków Związku w poniedziałki, środy i piątki, od godz. 6 ej do 8-iej wieczorem.

Biblioteka składa się z kilkunastu tysięcy tomów dzieł różnej treści.

Związek przystąpił do powiększenia tej biblioteki chcąc uruchomić bibliotekę dla publiczności, która korzystać będzie z dzieł za niewielką spłatą. (8)

Pod płaszczykiem radzieckim.

a) Na skutek zgłoszonej na ostatnim posiedzeniu rady miejskiej przez radnego Jaronowskiego interpelacji w sprawie nadużyć i różnych machinacji radnego frakcji nacjonalistów Michała Jahrbłuma, magistrat postanowił energicznie zająć się wyświeceniem tej sprawy i w tym celu wysłaną będzie do Gdańska specjalna komisja, która zbada na miejscu sytuację. W sprawie tej interwenjować ma senator gdański polak p. Kunert.

Jak słyszeliśmy z ust p. Jaronowskiego Jahrbłum miał nadużyć zaufania magistratu, narazając miasto na poważne straty.

Radny Jahrbłum przebywa w dalszym ciągu w Gdańsku prowadząc na szeroką skalę transakcje handlowe. (8)

Święcone.

a) W ubiegłą niedzielę o g. 11-iej rano w lokalu Stow. Robotników Chrześcijańskich (Przejazd 34) odbyła się tradycyjna uroczystość „święconego” z udziałem kilkuset osób. 8

Osobiste.

Dowiadujemy się, że p. Władysław Wściklica ma zamiar powrócić do prac ekonomiczno naukowych, które niebawem rozpocznie drukować w specjalnych naszych wydawnictwach.

Maskarada

Dzięki zapobiegliwości komitetu, urządzona w sobotę maskarada powiodła się znakomicie. Zysk czysty z tej zabawy wyniesie z górą 300,000 mk.

Jak wiadomo maskarada ta była urządzone na zwiększenie funduszu przeznaczonego na święcone dla żołnierza. (8)

Pożar piekarni w Tusznynie, poparzeni.

a) W nocy z dnia 3-go 4 na b.m. o godzinie 3-iej wybuchł pożar w piekarni Estery Łęczyckiej przy ul. Kościelnej Nr 6. Ogień ukazał się w kuchni przy piekarni skutkiem nieostrożnego obchodzenia się z naftą. Płomień ognia przeniosły się do sali, gdzie wypiekano chleb i ogarnęły czeladników piekarskich Chaima Lewicza, brata właścicielki piekarni i Chaima Dudkiewicza, którzy ulegli ciężkiemu poparzeniu ciała. Poparzoną również została służąca Sala Rożańska.

Na ratunek pierwsi pospieszili nocni posterunkowi policji miejskiej Stanisław Pelczyński, Wacław Kozieł i Andrzej Nowak, którzy wynieśli poparzonych i tym sposobem uratowali im życie. Pierwszej pomoc poszkodowanym udzieliła dr. Podlasiak, poczem przeniesiono ich do szpitala. Dzięki energicznej akcji ratunkowej straży oraz posterunkowych, pożar miejscowości. Spaliła się ściana piekarni i wszystkie sprzęty, straty wynoszą do 300,000 mk. (8)

Do rozbiórki.

a) Delegacja budowlana przy magistracie zakwalifikowała do rozbiórki następujące domy drewniane, które skutkiem starości grożą zawaleniem: Ottona Janke, przy ul. Grossmana nr. 5. Franciszka Leszczyńskiego, przy ul. Ciemnej Nr 46, Marcina Słokowskiego przy ul. Kielma nr. 39 | 41. (8)

Dobry kolega.

a) Robotnicy fabryki Braci Zajbert wręczyli 64,000 mk. swemu delegatowi Konstantemu Trojanowskiemu na kupno maki. Trojanowski poruczone pieniądze roztrwonil i znikł. Policja zajęła się odszukaniem przywłaszczyciela. (8)

Karabin zamiast spirytusu.

a) Podczas rewizji w mieszkaniu Amelji Zielińskiej, przy ul. Srebrzyńskiej 73, kontrolerzy skarbowi Ignacy Olszewski i Wacław Ptaszkiewicz, szukając przemycanego spirytusu, znaleźli w szopie ukryty karabin austriacki niewiadomego pochodzenia. Sporządzone protokoł celem pociągnięcia Zielińskiej do odpowiedzialności. 8

Z OSTATNIEJ CHWILI.

(kt) Do Kijowa przybył pierwszy transport jeńców rosyjskich z Polski.

(kt) W dniu 6 b. m. odbędzie się w Rzymie zebranie tajne konsystorza, na którym mają być mianowani nowi kardynałowie. (8)

Donoszą z Rzymu, iż rozpoczęcie obrad konferencji przedstawicieli państw sukcesyjnych odłożono do 5 b. m. (8)

MEDJOLAN 43 (PAT) Komisja powstaniej konfederacji pracy zwróciła się do proletariatu z wezwaniem ażeby wobec tego, że skutki strajku są zgubne powstrzymała się od wszelkich manifestacji i podjęła nowo pracę.

Poznań 44 (EE) W niedzielę popołudniem odbył się pogrzeb uczestnika walki o wolność Wielkopolski gen-por. W Grudzielskiego. (8)

